

Forklaring til brukermedvirkningstrappen

- Hensikten med trappen er at den kan brukes til bevisstgjøring, refleksjon og diskusjon i arbeidet med brukermedvirkning i helsetjenesten: Hvilket nivå snakker vi om, og hvilken type brukermedvirkning?
- Det finnes to utgaver av trappen: En hvor ulike typer virkemidler er plassert inn på trinnene som en illustrasjon på hvordan den kan brukes, og en uten eksempler. Sistnevnte kan fylles ut av praksisfeltet/helsepersonell og deres pasienter/brukere, bruker- og pårørendeorganisasjoner etter refleksjon og diskusjon.
- Noen virkemidler kan plasseres på flere nivå, f.eks. brukerråd, alt etter hvilket mandat og hvilken myndighet dette rådet har.
- Alle trinnene i trappen er viktige. Brukermedvirkning på individnivået er særskilt viktig fordi det handler om den enkelte pasient/brukers opplevelse av å bli hørt i møtet med helsetjenesten.
- Uansett nivå og type brukermedvirkning så er det av avgjørende betydning at helsepersonell stiller spørsmålet «Hva er viktig for deg?». Dette symboliseres med den røde tråden i trappen. «Hva er viktig for deg?» gir retning til pasientens helsetjeneste ved å løfte frem kunnskap som tjenesten trenger, men som bare brukeren selv besitter.
- De ulike nivåene når det gjelder brukermedvirkning reguleres av flere lover og forskrifter. Noen av de mest sentrale er:
Individnivå: Lov om pasient- og brukerrettigheter.
Tjenestenivå: Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.
Systemnivå : Lov om helseforetak, og lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.
- Denne utgaven av brukermedvirkningstrappen er versjon 2. Versjon 1, hvor den ble kalt en stige, er publisert i notatet: Utvikling av en ny brukerrolle i helse og omsorgstjenesten – en beskrivelse av suksessfaktorer. Bakke T et al. Notat – 2016. ISBN 978-82-8082-775-3. Lenke under.
- Les mer om brukermedvirkningstrappen, suksessfaktorer for en ny brukerrolle, beskrivelse av lovverket når det gjelder brukermedvirkning og eksempler fra praksis på hvordan gjennomføre brukermedvirkning her: <http://www.kunnskapssenteret.no/publikasjoner/utvikling-av-en-ny-brukerrolle-i-helse-og-omsorgstjenesten-en-beskrivelse-av-suksessfaktorer>

Brukermedvirkningstrappen med eksempler på virkemidler

«Hva er viktig for deg?»

Individ	Individuell veiledning Brosjyrer / informasjonsmaterieill	Dialog	Individuell plan Samvalg Ansvarsgrupper	Brukerstyrte senger Brukerstyrt personlig assistent (BPA)
System-/tjeneste	Informasjonsmøter	Brukerråd Brukerundersøkelser	Ansette brukere med egenerfaring	Brukerstyrte tjenester Brukere som spesialrådgivere
Politisk	Informasjons- kampanjer	Brukerråd	Brukerdeltakelse i utforming av retningslinjer, pakkeforløp og veiledere	Kommune- og stortingsvalg
Nivå Type	Informasjon	Konsultasjon	Medbestemmelse	Brukerstyring

Brukermedvirkningstrappen med eksempler på virkemidler

«Hva er viktig for deg?»

Individ				
System-/tjeneste				
Politisk				
Nivå Type	Informasjon	Konsultasjon	Medbestemmelse	Brukerstyring